

Handläggare
Öhrt Veronica

Datum
2017-04-20

Diarienummer
AMN-2017-0144

Arbetsmarknadsnämnden

Revidering av riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt

Förslag till beslut

Arbetsmarknadsnämnden föreslås besluta

att nämnden godkänner de reviderade riktlinjerna för försörjningsstöd och att dessa läggs till handlingarna.

Sammanfattning

Riktlinjerna för försörjningsstöd utgår ifrån Socialstyrelsens föreskrifter och socialtjänstlagen som ska säkerställa att de individer som ansöker om stöd enligt denna lag bedöms likvärdigt och rättssäkert.

Ärendet

Riktlinjerna för försörjningsstöd har inte sett över under några år och vissa ändringar och förtydliganden har därför behövts göras. Det finns inga ändringar i revideringen som innebär ett förändrat arbetssätt eller förändrade tolkningar av gällande lagstiftningar och regelverk.

Följande revideringar i riktlinjerna för försörjningsstöd har gjorts:

- ✓ Sidan 8, under rubriken "bidragsbrott" har följande mening strukits:

Undantag sker i ärenden där samma person vid upprepade tillfällen fått ut belopp som understiger 300 kronor.

Detta då det i föregående mening klargörs att polisen inte handläggare brott där värdet uppgår till ett mindre belopp än detta.

- ✓ Sidan 10, under rubriken "dator och internetuppkoppling" har följande mening strukits:

(...kan beviljas till hushåll som bedöms vara i behov av) *försörjningsstöd under minst sex månader.*

Om det vid en individuell bedömning finns särskilda skäl kan bistånd för dator eller internet beviljas tidigare än att försörjningsstöd utetalats i minst sex månader. Detta då samhället idag ställer högre krav på att kunna sköta ärenden och ha tillgång till dator och internet i allt från jobb- och bostadssökande till att söka andra typer av ersättningar t.ex. via Försäkringskassan.

Samt följande mening lagts till:

...eller jämförbar utrustning så som smartphone eller surfplatta, beviljas med skälig kostnad, dvs vad en låginkomsttagare på orten har råd med.

Idag kan en smartphone eller surfplatta i stort sett ersätta en dator vad gäller funktionalitet och användbarhet. Skälig kostnad har också definierats tydligare.

- ✓ Sidan 16, under rubriken ”glasögon” har följande mening lagts till:

Den enskilde har rätt att själv välja optiker.

Förtydligande ang. att den enskilde själv kan välja vilken optiker hen vill gå till.

Samt följande mening strukits:

Den enskilde har rätt att själv välja optiker, men kostnad beviljas maximalt med det belopp som gäller enligt upphandlingsavtal. Avtalsperioden gäller 2014-10-10 – 2018-09-30.

Klienten har alltid rätt att välja vilken optiker hen själv vill gå till och en rimlighetsbedömning av prispförslag görs alltid.

- ✓ Sidan 16, rubriken ”handlingsplan/genomförandeplan” har ändrats till ”handlingsplan/förändringsplan”.

”förändringsplan” används i verksamheten som bedömning på handlingsplanen och därför är det mer enhetligt att även använda detta namn i riktlinjerna.

- ✓ Sidan 18, under rubriken ”kurslitteratur” har följande mening strukits:

Om den enskilde ansöker om ett högre belopp måste litteraturlista och kvitto redovisas.

Ändringen har med införandet av e-ansökan att göra, där man inte längre behöver bifoga kvitto vid ansökan men ska kunna uppvisa detta vid ett stickprov.

samt

(För studier på lägre nivå ersätts den faktiska kostnaden) *enligt redovisad litteraturlista och kvitto.*

Se kommentar ovan.

Samt följande mening lagts till:

Litteraturlista och kvitto ska kunna uppvisas vid stickprov.

Se ovan kommentar.

- ✓ Sidan 25, under rubriken "tandvård – beslut" har följande mening strukits:

Beslut om bistånd till tandvårdskostnad ska tidsbegränsas att gälla för den angivna behandlingsperioden.

Omformulering och förtydligande, se nedan mening som ersatt tidigare:

Samt följande mening lagts till:

(Rätten till ekonomiskt bistånd prövas månad för månad.) Godkänd tandvårdsbehandling beviljas som tilläggskostnad till norm så länge behandlingen pågår.

Samt följande mening strukits:

Ett förbehåll om återkallelse ska därför skrivas in i beslut som avser behandling som sträcker sig mer över mer än en månad.

Ytterligare förtydligande av föregående mening, att bistånd inte beviljas längre än behandlingen pågår men att behandlingens längd kanske inte alltid är känd i förväg.

- ✓ Sidan 25, under rubriken "tandvård – övrigt om tandvård" har följande mening ändrats:

Ungdomar under 20 21 år har rätt till gratis tandvård, se Försäkringskassans hemsida

Ändring har skett utifrån vad som gäller för gratis tandvård för ungdomar.

✓ Sidan 27, under rubriken "underårig som blir förälder" har följande ord ersatts: (Barnbarnet inräknas inte i deras hushåll, eftersom de inte är underhållsskyldiga för) ~~detta~~ *denne.*

Syftningsfel som ändrats.

- ✓ Sidan 27, under rubriken "umgänge" har följande mening ändrats:

Avtal om umgänge ska *kunna* uppvisas vid ~~ansökan om ekonomiskt bistånd~~ *stickprov*.

Ändringen har att göra med införandet av e-ansökan, där man inte längre behöver bifoga avtal vid ansökan men ska kunna uppvisa detta vid ett stickprov.

Arbetsmarknadsförvaltningen

Lena Winterbom
Direktör

Riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt

Arbetsmarknadsnämnden beslut 2016-11-10 § 142
Dnr AMN-2016-0222

Innehållsförteckning

INLEDNING	5
FÖRSÖRJNINGSTÖDETS NIVÅ OCH INNEHÅLL	5
AKUTA HJÄLPBEHOV	6
ARBETSRESOR OCH ÖVRIGA RESOR	6
ASYLSÖKANDE	6
AVGIFT FÖR BOSTADSFÖRMEDELING	6
BEGRAVNING OCH DÖDSBOANMÄLAN	7
DÖDSBOANMÄLAN	7
DÖDSBOFÖRVALTNING	7
<i>BEGRAVNING</i>	7
EKONOMISKT BISTÅND TILL BEGRAVNINGSKOSTNAD	7
BIDRAGSBROTT	8
BOENDE	8
BOENDEKOSTNAD OCH BOENDESTANDARD.....	8
<i>BOENDEKOSTNAD 2014:09</i>	8
BOENDEKOSTNAD VID KORTVARIGT BISTÅNDSBEHOV	9
BOENDEKOSTNAD I HYRESRÄTT	9
BOENDEKOSTNAD I BOSTADSRÄTT ELLER VILLA	9
BOENDEKOSTNAD VID VISTELSE PÅ KRIMINALVÅRDSANSTALT	9
BOENDEKOSTNAD FÖR VUXET BARN (18-24 ÅR) SOM BOR KVAR HOS SINA FÖRÄLDRAR	9
BOSPARANDE	10
DEPOSITIONSAVGIFT	10
EGNA FÖRETAGARE	10
ELKOSTNAD	10
EU-MEDBORGARE	10
<i>ALLMÄN ORIENTERING</i>	10
UPPEHÅLLSRÄTT	11
<i>UPPEHÅLLSKORT</i>	11
YRKESVERKSAMMA PERSONER	11
<i>ARBETSSÖKANDE</i>	12
ICKE YRKESVERKSAMMA PERSONER	12
<i>TILLFÄLLIG VISTELSE</i>	12
FACKFÖRENINGSAVGIFT/AVGIFT ARBETSLÖSHETSKASSA	12
FAMILJERÅDGIVNING	12
FICKPENGAR	12
FLYTTKOSTNAD	13
FRITIDSAKTIVITETER FÖR BARN	13
LÄGERVISTELSE	13
<i>SOMMARAKTIVITET</i>	13
<i>CYKEL</i>	13

FRITIDSAKTIVITETER FÖR VUXNA MED LÅNGVARIGT BEHOV AV EKONOMISKT BISTÅND	13
FÄRDTJÄNSTAVGIFT	14
<i>RIKSFÄRDTJÄNST .....</i>	<i>14</i>
GIFTA MAKAR	14
GIFTA MAKAR – MED BETÄNKETID EFTER SKILSMÄSSOANSÖKAN	15
GIFTA MAKAR - ENA MAKEN BOSATT UTOMLANDS	15
GLASÖGON	15
HANDLINGSPLAN/GENOMFÖRANDEPLAN	15
HEMFÖRSÄKRING	15
HEMUTRUSTNING	16
HJÄLPMEDEL	16
<i>ANSVARSFÖRDELNING .....</i>	<i>16</i>
AVGIFTER OCH HÖGKOSTNADSSKYDD FÖR HJÄLPMEDEL	16
EKONOMISKT BISTÅND TILL ORTOPEDISKA SKOR, SKOINLÄGG MM	16
HEMMABOENDE BARN OCH SKOLUNGDOMARS INKOMSTER OCH TILLGÅNGAR	17
HUSHÅLLSGEMENSKAP MEN EJ SAMBOR	17
HYRESSKULDER	17
ID-HANDLING	17
JOBBSTIMULANS	17
KOSTNADER FÖR JURIDISK HJÄLP	17
KURSLITTERATUR	17
LEXIKON	18
LÅNGVARIGT BIDRAGSBEROENDE.....	<i>FEL! BOKMÄRKET ÄR INTE DEFINIERAT.</i>
MAGASINERING	18
PSYKOLOGBEHANDLING	18
REALISERBARA TILLGÅNGAR	18
RIKSNORM (4 KAP 3§ 1 ST 1P SOCIALTJÄNSTLAGEN)	18
LÄKARVÅRD OCH SJUKGYMNASTIK M.M	19
<i>MEDICIN .....</i>	<i>19</i>
<i>SJUKHUSVÅRD .....</i>	<i>19</i>
<i>SJUKRESOR .....</i>	<i>19</i>
SKULDER	19
<i>ALLMÄNT OM SKULDER .....</i>	<i>19</i>
BESLUTFATTARE SKULDER	20
PRÖVNING AV RÄTTEN TILL BISTÅND	20
SKULD FÖR BARNOMSORGSavgift	20
SPARMEDEL	20
SPECIALKOST	20
SPÄDBARNsutrustning	20

STUDENTEXAMEN	21
STUDERANDE	21
<i>SKOUNGDOMAR</i>	21
<i>VUXNA</i>	21
<i>GODKÄNDA STUDIER</i>	22
STUDIEUPPEHÅLL I SAMBAND MED FERIER	22
LEDIGHET FÖR PERSONER SOM DELTAR I SFI-STUDIER	22
TANDVÅRD	23
<i>ALLMÄNT</i>	23
<i>AKUT TANDVÅRD</i>	23
<i>KOSTNADSFÖRSLAG</i>	23
<i>PRISJÄMFÖRELSE</i>	24
<i>KONSULTTANDLÄKARE</i>	24
<i>RÄTT TILL BISTÅND</i>	24
<i>BESLUT</i>	24
<i>BETALNING</i>	24
<i>ÖVRIGT OM TANDVÅRD</i>	24
TELEFON	24
UNDERÅRIG SOM BLIR FÖRÄLDER	25
UNGDOM SOM INGÅR ÄKTENSKAP	25
UMGÄNGE	25
<i>VID TRADITIONELLT UMGÄNGE</i>	25
<i>VID VÄXELVIS BOENDE</i>	25
<i>UMGÄNGESRESOR</i>	26
UNDERHÅLLSSTÖD	26
UPPEHÅLLSTILLSTÅND	26
UTAN UPPEHÅLLSTILLSTÅND	26
UTEÄTARTILLÄGG	26
UTLANDSVISTELSE	26
VÅLDSUTSATTA	27
VÄGRAN ELLER NEDSÄTTNING AV EKONOMISKT BISTÅND	27
ÖVERSKJUTANDE SKATT	27

SOCIALTJÄNSTENS MÅL OCH KOMMUNENS MÅLDOKUMENT

Inledning

Den politiskt ansvarige nämnden fastställer på vilket sätt och i vilken omfattning kommunen ska tillgodose en individs eller ett hushålls behov av ekonomiskt bistånd. Uppsala kommuns riktlinjer för försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt utgår, förutom från lagar och förordningar, från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd samt vägledande domar från förvaltningsrätt, kammarrätt eller högsta domstol. Även beslut från JO och IVO (Inspektionen för vård och omsorg) påverkar riktlinjernas utformning.

Socialstyrelsen Handbok för socialtjänsten. Ekonomiskt bistånd ska vara styrande för nämndens arbete med ekonomiskt bistånd.

Ekonomiskt bistånd är välfärdssystemens yttersta skyddsnät. Det ska vara ett komplement till samhällets generella system och ge hjälp när de generella systemen är otillräckliga eller när ersättning inte kan beviljas. Socialtjänstlagen tydliggör kommunens ansvar för att säkerställa detta. Oavsett orsak ska varje persons behov utredas och socialtjänsten ska bedöma vilket bistånd den enskilde behöver för att tillgodose sina behov.

Arbetet med ekonomiskt bistånd omfattar två uppdrag:

- Hjälpa människor till att finna vägar till egen försörjning
- Pröva rätten till bistånd under tiden

Det sociala arbetet inom arbetsmarknadsnämndens socialtjänst utgår från tre olika perspektiv:

Förändringsperspektivet innebär att den enskilde genom stödjande och kompetenshöjande insatser kan frigöra egna resurser och öka sin förmåga att försörja sig.

Försäkringsperspektivet innebär att den enskilde utifrån sina resurser tar ansvar för sin egen försörjning och efter bästa förmåga gör vad hen kan för att försörja sig men behöver kompletterande försörjningsstöd för att uppnå en skälig nivå.

Omsorgsperspektivet innebär, att den enskilde har stora arbetshinder, som medför att krav på förändring inte ställs *för närvarande*, och att behovet av försörjning inte heller kan tillgodoses på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd.

Myndighetsutövningen ska präglas av följande synsätt:

- Barnens bästa
- Helhetssyn
- Respektfullt bemötande
- Information som är tillräcklig för att den enskilde ska kunna ta tillvara sina rättigheter
- Delaktighet
- Tillgänglighet
- Rättssäkerhet
- Snabb och effektiv utredning och handläggning

Försörjningsstödet nivå och innehåll

Regeringen fastställer årligen riksnormens belopp avseende skäliga kostnader enligt första stycket, vilket regleras i 2 § Socialtjänstförordningen.

Arbetsmarknadsnämnden fastställer riktlinjer och tillämpning av riktlinjer, principer för beräkning och bedömning av ekonomiskt bistånd samt försörjningsstödet skäliga kostnader enligt 4 kap. 3 § andra stycket och för ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt.

Akuta hjälpbehov

Bistånd i akuta nödsituationer kan beviljas även om rätt till försörjningsstöd i övrigt inte föreligger. Den som saknar medel till uppehälle, hyra, el eller medicin kan beviljas ekonomiskt bistånd för att avhjälpa eller förhindra akut nödsituation, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Detta gäller även om den sökande förbrukat inkomster som ekonomiskt överstiger biståndsnormen.

Om det finns barn i familjen ska i samband med bedömning särskilt utredas hur barnets/barnens situation påverkas om bistånd inte beviljas.

Behov som ryms inom försörjningsstödet poster prövas med stöd av 4 kap 1 § SoL.

Bistånd som beviljas enligt 4 kap 1 § SoL i akut situation kan i vissa fall vara förenat med återbetalningsskyldighet enligt 9 kap 2 § 1 st SoL t ex:

om den enskilde har inkomster som är intjänade eller avsedda för ansökningsperioden, men som ännu inte utbetalats och om betalningsförmåga bedöms föreligga, dvs om den sökandes egna inkomster överstiger biståndsnormen (RÅ 1995 ref 56).

Ansökan om bistånd till skulder som orsakar att nödsituation uppstår kan beviljas endast om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå.

Se vidare riktlinjer beträffande skulder.

Arbetsresor och övriga resor

Ekonomiskt bistånd beviljas med belopp som motsvarar tillämpligt periodkort för allmänna kommunikationer.

Med arbetsresor jämställs resor i samband med deltagande i arbetsmarknadsprogram eller liknande kompetenshöjande verksamhet samt resor för de som är aktivt arbetssökande

Arbetsresor med bil kan beviljas om allmänna kommunikationer saknas. Bistånd beviljas med belopp motsvarande landstingets sjukreseersättning. Utgift för skatt, försäkring, besiktning m.m. får prövas särskilt i varje enskilt fall.

Kostnad för periodkort beviljas för den som har daglig sysselsättning och kan också, efter individuell prövning, beviljas personer med speciella behov, t.ex. många läkarbesök.

Kostnad motsvarande 10 enkelresor per månad beviljas för övriga vuxna inklusive gymnasieelever i eget hushåll.

För mer information – se

www.ul.se/Biljetter

Asylsökande

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt lag om mottagande av asylsökande med flera. Detta gäller oavsett om den asylsökande vistas på förläggning eller hos släkting i kommunen. Kommunen ansvarar för gruppen "Övriga som sökt uppehållstillstånd" i Sverige och omfattas av 1 § punkt 3 i lag om mottagande av asylsökande med flera (LMA), det vill säga "har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas". Det är Migrationsverket som beslutar om detta, och beslutet ska visas upp av den sökande. Dessa personer beviljas dagersättning enligt LMA och det utbetalas av kommunen. Detta gäller även personer som tidigare haft uppehållstillstånd som upphört att gälla och som sökt nytt uppehållstillstånd. I de senare fallen kan det även bli aktuellt att bevilja hyra eller dylikt.

Avgift för bostadsförmedling

Kostnad för att stå i kö hos Uppsala bostadsförmedling beviljas med 290 kr/år och person. Förmedlingsavgiften om 1 250 kr, som en individ får betala när denne fått en hyresrätt via bostadsförmedlingen, beviljas likaså. Bistånd till köplats kan beviljas hemmaboende ungdom från 16 år.

Begravning och dödsboanmälan

DÖDSBOANMÄLAN

När någon har avlidit måste en bouppteckning upprättas för att visa dödsboets ekonomi. Bouppteckning är en sammanställning över den avlidnes tillgångar och skulder och ska göras vid en särskild förrättning inom tre månader efter dödsfallet.

Bouppteckningen medför som regel en kostnad för dödsboet. Om den dödes tillgångar (tillsammans med efterlevande makes eller partners egendom) endast räcker till begravningskostnader och andra utgifter med anledning av dödsfallet (exempelvis begraving och hyra), vilket innebär att tillgångarna i dödsboet minus tillåten begravningskostnad ska understiga 5 000 kronor och det inte finns någon fast egendom eller tomträtt i boet, kan bouppteckningen enligt 20 kap 8a § Ärvdabalk (ÄB) ersättas med en dödsboanmälan.

Dödsboanmälan ska upprättas av socialtjänsten och ska vara skriftlig. Dödsboanmälan bör göras inom två månader efter dödsfallet till Skatteverket där den ska förvaras.

DÖDSBOFÖRVALTNING

När någon har avlidit ska enligt 18 kap 1 § ÄB efterlevande make eller sambo, arvingar och universella testamentstagare (dödsbodelägarna) gemensamt förvalta den dödes egendom under boets utredning. Om sammanlevande dödsbodelägare, efterlevande make som inte är delägare eller annan delägare som kan ta hand om boet saknas, är socialtjänsten enligt 18 kap 2 § ÄB ansvarig för boets provisoriska förvaltning till dess dödsbodelägare spårats och underrättats. Om det saknas tillgångar i boet och Allmänna arvsfonden är dödsbodelägare har socialtjänsten ansvaret att med fullmakt från dem förvalta och avveckla dödsboet.

BEGRAVNING

När en person avlider är det den avlidnes anhöriga som ska ansvara för att en begraving arrangeras. Om den avlidne saknar anhöriga som ordnar med begravingen har socialtjänsten inom ramen för den provisoriska dödsboförvaltningen enligt 18 kap 2 § ÄB skyldighet att ordna att en begraving kommer till stånd. Socialtjänstens uppgift är att beställa begravingen hos en begravningsbyrå. För kostnaderna har socialtjänsten rätt till ersättning ur dödsboet. Om begraving av någon orsak inte anordnas av dödsboet eller av socialtjänsten i samband med dödsboförvaltning enligt 18 kap 2 § ÄB ska begravingen enligt 5 kap 2 § Begravningslagen (BegrL) ordnas av den kommun där den avlidne senast var folkbokförd eller, om den avlidne inte har varit folkbokförd i Sverige, av den kommun där dödsfallet inträffade.

Asylsökande omfattas normalt av Lagen om mottagande av asylsökande m.fl. men det gäller endast ersättning direkt till den enskilde och inte till dödsbon. I dessa fall gäller därför vistelsekommunens ansvar enligt socialtjänstlagen och kommunen kan inte få ersättning från Migrationsverket för bistånd till begravningskostnad som man beviljat dödsboet. Om dödsboet har tillgångar kan kommunen få ersättning från dödsboet. Finns inga tillgångar ansvarar vistelsekommunen där personen vistas när behovet uppstår.

EKONOMISKT BISTÅND TILL BEGRAVNINGSKOSTNAD

Rätten till bistånd till kostnad för begraving och eventuella tilläggskostnader prövas i förhållande till *dödsboets* ekonomiska situation. Undantag: om den avlidne är omyndigt barn, prövas rätten till bistånd i förhållande till föräldrarnas ekonomi.

För att kunna göra en korrekt bedömning av dödsboets rätt till bistånd, ska *registrerad bouppteckning eller dödsboanmälan uppvisas*. Tillgångarna i dödsboet ska i första hand täcka begravningskostnaderna, inte eventuella obetalda fakturor (hyra, el, telefon etc). Försäkringar som faller ut kan vara en tillgång i dödsboet. Man bör också beakta hur tillgångarna i dödsboet värderats, och om den avlidne kort före dödsfallet givit bort eller förmånligt sålt tillgångar till dödsbodelägare.

Bistånd till begraving och eventuella tilläggskostnader beviljas med maximalt 30% av basbeloppet. Till gravsten eller inskription beviljas därutöver belopp motsvarande maximalt 20% av basbeloppet.

Till kostnad för *begraving utomlands* kan bistånd beviljas med maximalt 30% av basbeloppet, motsvarande vad som beviljas till begravningskostnad i Sverige.

Bistånd till kostnad för *anhörigs kläder eller resa* i samband med begravning, ska prövas i förhållande till den anhöriges situation. Om den avlidne är en nära anhörig, och speciella skäl finns, kan bistånd till sådan kostnad beviljas.

Bidragsbrott

Bidragsbrottslagen omfattar ekonomiska förmåner som betalas ut för personligt ändamål och som beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, CSN, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, arbetslöshetskassorna eller kommunerna.

Vid upptäckt av eller misstanke om att en person, som söker eller har ekonomiskt bistånd, har begått brott enligt denna lag ska en anmälan till polismyndigheten ske. Undantag görs om det belopp som den enskilde genom bidragsbrottet fått är så pass lågt att polismyndigheten inte avser att åtgärda anmälan. eller om vi har tillgång till inkomstuppgifter via t ex SSBTEK. Beloppsgränsen är 300 kronor. ~~Undantag sker i ärenden där samma person vid upprepade tillfällen fått ut belopp som understiger 300 kronor.~~

Boende

BOENDEKOSTNAD OCH BOENDESTANDARD

Utgångspunkt för bedömning av skäligen boendekostnad och boendestandard ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig.

Bistånd lämnas till skäliga bostadskostnader och socialtjänstens beslut ska alltid utgå från en individuell bedömning.

När det gäller frågan om byte till billigare bostad ska socialtjänsten ta hänsyn till den enskildes faktiska möjligheter att få en annan bostad samt beakta om det finns skäl som talar emot byte av bostad eller bostadsområde (se Socialstyrelsens Allmänna råd). Konsekvenser för berörda barn ska särskilt uppmärksammas.

För ensamstående personer upp till och med 24 år kan möblerat rum eller andrahandsboende anses vara skälig boendestandard. Även för äldre personer kan detta vara skäligt för att undanröja hemlöshet.

BOENDEKOSTNAD

Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara bostadskostnad tillämpas vid bedömning av rätten till bistånd, undantag kan ske i vissa fall.

Den genomsnittliga boendekostnaden enligt föreskrifterna ovan ska vara vägledande när en person söker ett första boende eller vid byte till annan lägenhet.

Högsta godtagbara boendekostnad enligt föreskrifterna ovan används för den som redan har ett befintligt boende när ärendet aktualiseras hos Socialtjänst – Ekonomiskt bistånd. Detsamma gäller då det finns anledning att frångå beräkningen om genomsnittlig hyresnivå, exempelvis när anvisad bostad ligger i ett nybyggnadsområde och hyresnivån av den anledningen överstiger den genomsnittliga kostnaden.

Det finns också anledning att frångå beräkningen för personer, som har bistånd i form av bostadssocialt kontrakt, när de erbjuds en bostad med eget förstahandskontrakt om hyresnivån överstiger genomsnittlig bostadskostnad. Ett eget förstahandskontrakt prioriteras alltid före bostadssocialt kontrakt även om det innebär en hyra som överstiger högsta godtagbara. Dock ska klienten göra vad som är möjligt för att sänka boendekostnaden/bli självförsörjande.

För familjer med fler än tre barn görs ett tillägg för varje ytterligare barn som motsvarar mellanskillnaden mellan bostadskostnaden för två- och trebarnsfamiljer.

Aktuella belopp – se beloppsbilaga

Beräkning av boendekostnad/hyresdel vid hushållsgemenskap. För personer som lever i hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren (se avsnitt Olika hushållstyper och beräkning av ekonomiskt bistånd) beräknas boendekostnaden enligt Försäkringskassans föreskrifter (RFFS 1998:9) om beräkning av boendekostnader:

- boendekostnaden utgör den andel av bostadsinnehavarens boendekostnad, som motsvarar det antal rum som den sökande disponerar i förhållande till det totala antalet rum i bostaden. Varje rum beräknas som två enheter och köket som en enhet.

Se vidare Socialstyrelsens "Ekonomiskt bistånd" sid 55

BOENDEKOSTNAD VID KORTVARIGT BISTÅNDSBEHOV

Vid ett kortvarigt biståndsbehov bör som regel den faktiska boendekostnaden godtas. Med kortvarigt avses en period om maximalt tre sammanhängande månader.

BOENDEKOSTNAD I HYRESRÄTT

I boendekostnaden ska det inte ingå avgift för garage, kabel-tv, bredband, p-plats eller tillval i standardhöjande syfte. Undantag görs när någon flyttar in i en bostad där tillvalskostnaden redan finns alternativt beslutas av bostadsföretaget eftersom kostnaden då inte kan påverkas.

Den faktiska boendekostnaden ersätts om den bedöms vara skälig. I annat fall bör den godtas under en övergångsperiod, så att den enskilde får skäligt rådrom att byta till billigare bostad.

Med skäligt rådrom avses en tidsperiod som inte understiger fyra månader.

BOENDEKOSTNAD I BOSTADSRÄTT ELLER VILLA

Om en försäljning av bostaden innebär att den enskilde får tillgång till kapital som kan användas till försörjningen, får man i allmänhet anse att behoven kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde måste ges skäligt rådrom (se ovan) för byte av bostad.

Bistånd beviljas inte till amorteringsdel på lån som tagits för inköp av bostaden, eftersom det innebär att socialtjänsten bidrar till en kapitalisering. Bistånd kan däremot utgå till räntekostnaden om avgift och ränta tillsammans inte överstiger genomsnittskostnaden eller högsta godtagbara hyresnivå (Försäkringskassans föreskrifter om genomsnittlig och högsta godtagbara boendekostnad).

Observera:

Krav ska ställas på den enskilde att ansöka om skattejämkning för räntekostnaderna och om sådan beviljas godtas 100 % av räntekostnaderna som boendekostnad. I annat fall godtas 70 % av räntekostnaderna, eftersom 30% är avdragsgilla vid självdeklarationen.

För den som saknar skattepliktig inkomst ersätts 100 % av räntekostnaden, med den begränsning som finns i genomsnittlig boendekostnad och högsta godtagbara hyreskostnad.

BOENDEKOSTNAD VID VISTELSE PÅ KRIMINALVÅRDSANSTALT

Se Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd s.60.

BOENDEKOSTNAD FÖR VUXET BARN (18-24 ÅR) SOM BOR KVAR HOS SINA FÖRÄLDRAR

Ekonomiskt bistånd till boendekostnad beviljas för vuxet barn (dock ej gymnasiestudent), som *bor kvar* i föräldrahemmet endast om föräldern därigenom har en högre boendekostnad än hen annars skulle ha haft.

Högre boendekostnad kan uppstå om föräldern/föräldrarna

- måste behålla en större bostad *eller*
- får sitt bostadsbidrag sänkt

Ekonomiskt bistånd till boendekostnad beviljas också för vuxet hemmaboende barn, som varit *självförsörjande och haft kostnad för boende* i egen bostad eller hos föräldrarna.

Beräkning av hyresdel görs enligt Försäkringskassans föreskrifter, Socialstyrelsens handbok s.57.

Bosparande

Som tillgång räknas inte bosparande upp till den nivå som behövs för att behålla platsen i bosparkön.

Depositionsavgift

Kostnad för depositionsavgift beviljas inte.

Dator och internetuppkoppling

Enligt Socialstyrelsens allmänna råd bör dator med internetuppkoppling ingå i en hemutrustning. Ekonomiskt bistånd till komplettering eller nyanskaffning av hemutrustning som behövs för att hemmet ska fungera, kan beviljas till hushåll som bedöms vara i behov av försörjningsstöd ~~under sex minst sex månader~~. Ekonomiskt bistånd till inköp av dator och programvara, eller jämförbar utrustning så som smartphone eller surfplatta, beviljas med skälig kostnad, dvs vad en låginkomsttagare på orten har råd med. För barn och ungdom som via skolan får hemdator mot depositionsavgift beviljas i stället avgiften med max 10 % av basbeloppet.

Internetanslutning beviljas med max 0,5 % av basbeloppet per månad.

Barnperspektiv

Ur ett jämlikhetsperspektiv är det viktigt att barn och ungdomar i familjer med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd får möjlighet att delta i skolarbetet och i mötesplatser på nätet. Det är också viktigt att föräldrarna kan ta del av informationen från skolan, vilket ofta sker via Internet. Nämnden ska i samband med utredning och uppföljning kring barnens situation särskilt uppmärksamma behovet av dator och internetuppkoppling.

Egna företagare

Egen företagare har i normalfallet inte rätt till ekonomiskt bistånd. Krav ska ställas på att företaget läggs vilande alternativt avregistreras. Om företaget är vilande, ska den enskilde styrka att det är inaktivt.

I undantagsfall kan ekonomiskt bistånd beviljas av nämndens individutskott om företaget

- är ett led i en rehabilitering och
- kan bidra till att hushållet inom nära framtid blir självförsörjande

Starta-egget-bidrag från Arbetsförmedlingen räknas som en arbetsmarknadsåtgärd. Under den period sådant bidrag utgår, kan kompletterande ekonomiskt bistånd beviljas till hushållets försörjning. Sådant beslut fattas av ansvarig handläggare.

Elkostnad

Den faktiska kostnaden för hushållsel ersätts, om den är rimlig. I vissa fall ingår elkostnaden i hyresbeloppet.

EU-medborgare

ALLMÄN ORIENTERING

För en EU-medborgare gäller särskilda regler som innebär att kravet på uppehållstillstånd enligt utlänningslagen inte gäller för dem under vissa förutsättningar. Bestämmelser om uppehållsrätt, som reglerar EU-medborgares rätt att vistas i landet, finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen. Reglerna om uppehållsrätt omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Liechtenstein. Reglerna om uppehållsrätt omfattar i vissa avseenden också medborgare från Schweiz. EU-medborgare kan vistas i Sverige

utan uppehållstillstånd i upp till tre månader.

UPPEHÅLLSRÄTT

Reglerna om uppehållsrätt är endast tillämpliga på EU-medborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är medborgare i och därigenom utnyttjar den fria rörligheten. Upphållsrätt grundas inte på något formellt myndighetsbeslut utan uppehållsrätten inträder när de i lagen uppställda villkoren för olika kategorier av EU-medborgare är uppfyllda. Omvänt har en person inte uppehållsrätt om villkoren inte är uppfyllda. Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. Den som uppfyller kraven för uppehållsrätt och därmed har rätt att vistas i Sverige längre än tre månader har även rätt till likabehandling. Det innebär samma rättigheter och skyldigheter som övriga svenska medborgare och socialtjänstlagen ska tillämpas fullt ut.

EU-medborgaren har uppehållsrätt om hen:

- är arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning
- är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkring om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige, eller
- har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige.

Med familjemedlem avses make/maka eller sambo. Med familjemedlem avses vidare släkting i rakt nedstigande led till EU-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är under 21 år eller är beroende av dem för sin försörjning. Slutligen avses även släkting i rakt uppstigande led till EU-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av dem för sin försörjning. En registrerad partner jämställs med make. Det skall noteras att familjemedlemmar inte behöver vara EU-medborgare för att ha uppehållsrätt.

En EU-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år och under denna tid haft uppehållsrätt kan ansöka om permanent uppehållsrätt hos Migrationsverket

Personer som flyttar från ett annat land till Sverige och planerar att bo här i mer än ett år bör normalt vara folkbokförd här. Skatteverket ansvarar för folkbokföring. För att en EU-medborgare ska kunna bli folkbokförd ska denne kunna antas ha uppehållsrätt i minst ett år. En EU-medborgare som är arbetslös kan ha uppehållsrätt, men kan inte bli folkbokförd på den grunden.

UPPEHÅLLSKORT

En EU-medborgares familjemedlem som inte är EU-medborgare (3:e-landsmedborgare) ska ansöka om uppehållskort hos Migrationsverket senast tre månader efter ankomsten till Sverige. Ett bevis om registrering och ett intyg om inlämnad ansökan om uppehållskort utfärdas omedelbart.

YRKESVERKSAMMA PERSONER

En EU-medborgare har uppehållsrätt om hen är arbetstagare eller egen företagare i Sverige. För att betraktas som arbetstagare ska arbetet utföras åt någon annan, personen ska vara under dennes arbetsledning och arbetet ska ske mot ersättning. Arbetet som utförs ska anses vara sådant som normalt hör hemma på arbetsmarknaden och i den omfattningen att det inte är marginellt och sidoordnat. Svartarbete ger inte uppehållsrätt.

Om arbetstagaren drabbas av tillfällig arbetsförmåga på grund av sjukdom eller olycksfall behåller personen sin ställning som arbetstagare och sin uppehållsrätt under tiden som hen inte kan arbeta.

En EU-medborgare som har uppehållsrätt som arbetstagare behåller sin uppehållsrätt om hen blir ofrivilligt arbetslös efter mer än ett års anställning och har anmält sig som arbetssökande vid Arbetsförmedlingen. En EU-medborgare som fullgjort en tidsbegränsad anställning som varit kortare än ett år eller blir ofrivilligt arbetslös inom de första tolv månaderna av en anställning behåller sin uppehållsrätt under sex månader.

Om den enskilde själv väljer att avsluta sin anställning behåller denne inte sin ställning som arbetstagare. För att ha uppehållsrätt måste denne istället uppfylla de kriterier som gäller för arbetssökande.

Upphållsrätten förutsätter att en arbetstagare kan visa intyg om anställning eller liknande. En EU-medborgare med uppehållsrätt som arbetstagare har samma rätt till ekonomiskt bistånd som svenska medborgare. För rätt till bistånd krävs det självklart att övriga krav enligt 4 kap 1 § SoL är uppfyllda.

ARBETSSÖKANDE

En EU-medborgare har vidare uppehållsrätt om hen är arbetssökande i Sverige med verklig möjlighet att få anställning. EU-domstolen har fastslagit att sex månader normalt sett är en tillräcklig tid för att den arbetssökande ska ha en verklig möjlighet att hitta ett arbete, men att det under vissa omständigheter kan röra sig om längre tid. Det finns ingen absolut tidsgräns för hur länge en EU-medborgare kan betraktas som arbetssökande. Avgörande är om den arbetssökande verkligen söker arbete och om det finns en verklig möjlighet att få en anställning. Det måste avgöras från fall till fall.

Vistelsebegreppet och socialtjänstens regler om kommunens yttersta ansvar samt den enskildes rätt till bistånd innebär att en individuell prövning måste göras om bistånd skall utgå och i vilken omfattning. En arbetssökande EU-medborgare har i regel inte rätt till försörjningsstöd. En individuell bedömning måste dock alltid göras i det enskilda fallet, där hänsyn bl.a. skall tas till vistelsetidens längd och avsikten med vistelsen.

För personer med rätt till arbetslöshetsersättning enligt hemlandets regler finns möjlighet att under tre månader ta med sig denna ersättning till det land där man tillfälligt vistas. Kommunen måste från fall till fall bedöma om, och i så fall, i vilken omfattning bistånd skall utges.

ICKE YRKESVERKSAMMA PERSONER

Vidare har vissa studerande och personer, till exempel pensionärer, som har tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och en heltäckande sjukförsäkring uppehållsrätt. En EU-medborgare, som lagligen vistas i Sverige vid biståndsbedömningen, ska i princip behandlas på samma sätt som en svensk medborgare under samma förutsättningar. Kommunen måste från fall till fall bedöma om, och i så fall i vilken omfattning, bistånd skall utges.

TILLFÄLLIG VISTELSE

EU-medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, till exempel, som turister eller affärsresande och som inte har något arbete i Sverige och inte heller har för avsikt att arbeta i Sverige, ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Det skall noteras att en EU-medborgare som uppfyller kriterierna för uppehållsrätt enbart kan bli aktuella för avvisning i särskilda situationer. EU-medborgare som inte är arbetstagare, egenföretagare, arbetssökande och deras familjemedlemmar får dock avvisas till exempel om de under vistelsen i Sverige utgör en belastning för biståndssystemet enligt socialtjänstlagen.

Fackföreningsavgift/avgift arbetslöshetskassa

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktisk kostnad för fackföreningsavgift och/eller avgift till arbetslöshetskassa. Om det är möjligt för den enskilde att få helt eller reducerad avgift ska i första hand en sådan ansökan göras.

Familjerådgivning

Ekonomiskt bistånd till avgift kan beviljas om behov av familjerådgivning föreligger

Fickpengar

Fickpengar till vuxna som saknar inkomst och vistas på sjukhus, inackorderingshem m.m. utbetalas med belopp som motsvarar budgetposterna kläder och skor, fritidsaktiviteter, hälsa och hygien. Kostnader för lokala resor kan tillkomma.

Fickpengar till personer som vistas på behandlingshem ingår som en del av kostnaden för vården och betalas av den nämnd som ansvarar för placeringen.

Flyttkostnad

Flytt eller byte av bostad godtas om medicinska och/eller sociala skäl finns. Individuell bedömning görs av den enskildes möjlighet att själv ordna vad som krävs vid flyttning

- Hyrbil/släpkärra; kostnad godtas i normalfallet under förutsättning att den enskilde själv kan köra eller få hjälp av anhörig/vänner. I vissa fall kan skäl finnas att godta kostnad att anlita flyttfirma
- Flytt av fast telefonabonnemang: kostnad godtas om abonnemang finns och det också finns sociala, medicinska eller psykiska skäl för telefoninnehav - jfr riktlinjer för telefon.
- Dubbla månadsavgifter: godtas i normalfallet inte då den enskilde förväntas planera flytten så att dubbla kostnader inte uppstår. Om den enskilde inte själv kan påverka dag för inflyttning kan dubbla månadsavgifter godtas.
- Dubbla månadsavgifter bör också godtas för våldsutsatta personer som är i behov av skyddat boende och som inte har möjlighet att disponera eventuella egna medel.
- Flyttstäd: kostnad godtas i normalfallet inte, men individuell prövning görs av den enskildes möjlighet/förmåga att städa själv.
- Reparationskostnad p g a onormalt slitage: kostnad godtas inte, men undantag kan göras om mycket starka skäl finns för att flytta.
- Flytthjälp: kostnad godtas i normalfallet inte, men individuell prövning görs av den enskildes möjlighet/förmåga att själv ansvara för att packa, bära etc.

Fritidsaktiviteter för barn

Riksnormens budgetpost för lek och fritid omfattar kostnader för sådana inomhus- och utomhusaktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet att delta i. Från och med 2016-01-01 höjdes riksnormen för barn i skolåldern. Höjningen innebär att barn i familjer med försörjningsstöd ska ha större ekonomiska möjligheter att utöva fritidsaktiviteter. Kultur och viss motion ingår, liksom kostnad för inköp av cykel, skidutrustning och skridskor. Sådana inköp kräver dock en längre tids sparande, vilket för familjer som under längre tid lever på socialbidragsnormens nivå knappast är möjligt.

LÄGERVISTELSE

Barn i familjer som fått försörjningsstöd under längre tid kan beviljas extra bistånd till lägervistelser eller annan rekreation, om biståndet är en förutsättning för att barnet ska kunna delta i sådana aktiviteter. Samma sak gäller aktiviteter ordnade via skolan.

SOMMARAKTIVITET

Ekonomiskt bistånd kan ges till barnfamiljer för att göra en resa tillsammans under sommaren. För detta ändamål kan 1000 kronor per vuxen och 750 kronor per barn i familjen beviljas.

CYKEL

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till inköp av cykel och cykelhjälm med högst 1500:- per barn maximalt 2 gånger under grundskoletiden. Om bistånd inte utgått under grundskoletiden kan det vara rimligt att man får bistånd till en cykel under gymnasietiden.

Fritidsaktiviteter för vuxna med långvarigt behov av ekonomiskt bistånd

Vuxna som bedöms ha behov av ekonomiskt bistånd minst sex månader, och som på grund av medicinska, psykiska eller sociala skäl har svårigheter att vara aktiva och hålla kontakt med andra, kan beviljas bistånd till fritidsaktiviteter för att bryta isolering och passivisering. Biståndet kan vara ett led i att så småningom komma ut i egen försörjning. Fritidsaktivitet kan vara att delta i studiecirkel, fysisk träning eller annan organiserad

verksamhet. Ekonomiskt bistånd beviljas med belopp motsvarande lägsta avgift för helår eller säsong vid motionsanläggning i Uppsala.

Om det finns medicinska skäl till att delta i aktiviteter ska detta styrkas med intyg från behörig sjukvårdspersonal.

Om någon deltar i ett rehabiliteringsprogram där vissa aktiviteter ingår för alla deltagare beviljas hela kostnaden för dessa aktiviteter, om det inte finns särskilda skäl som talar emot detta.

Färdtjänstavgift

För färdtjänst beviljas faktisk egenavgift per månad, dock maximalt motsvarande kostnad för ett periodkort 30 dagar zon 1 (se www.uppsala.se/sv/Boendemiljotrafik/Trafik--gator/Buss-tag-flyg/)

Ekonomiskt bistånd till busskort beviljas inte parallellt.

Observera att kostnad för färdtjänst kan ingå i handikappersättningen, och i dessa fall beviljas inte ekonomiskt bistånd till kostnaden.

RIKSFÄRDTJÄNST

Ekonomiskt bistånd till egenavgift för riksfärdtjänst beviljas i normalfallet inte.

Ändamålet med riksfärdtjänst är resor utanför hemkommunen för rekreation eller annan personlig angelägenhet och bistånd för sådana aktiviteter beviljas endast i undantagsfall.

Gifta makar

GIFTA MAKAR - EJ SAMMANBOENDE

Makar och registrerade partners är ömsesidigt underhållsskyldiga oavsett om de lever ihop eller inte. Om en av dem ansöker om ekonomiskt bistånd ska i första hand makarnas ömsesidiga försörjningsansvar gälla.

Den gemensamma inkomsten ska ligga till grund för bedömningen om rätt till ekonomiskt bistånd, och hänsyn tas inte till fördyrade omkostnader på grund av skilda hushåll (t ex räknas hyra för endast en bostad).

Om en allvarlig konflikt mellan makarna medför att den ene parten vägrar att bidra till den andres försörjning kan ekonomiskt bistånd beviljas utan hänsyn till gemensamma inkomster i avvaktan på att frågan prövas rättsligt.

Ekonomiskt bistånd kan också beviljas den som är utsatt för våld eller hot om våld – utan att hänsyn tas till den ömsesidiga underhållsskyldigheten.

GIFTA MAKAR – MED BETÄNKETID EFTER SKILSMÄSSOANSÖKAN

Makars underhållsskyldighet gäller även under betänketiden, oavsett om de då bor tillsammans eller inte.

Om en allvarlig konflikt mellan makarna medför att den ene parten vägrar att bidra till den andres försörjning kan ekonomiskt bistånd beviljas utan hänsyn till gemensamma inkomster i avvaktan på att frågan prövas rättsligt.

GIFTA MAKAR - ENA MAKEN BOSATT UTOMLANDS

Den ömsesidiga underhållsskyldigheten gäller också när den sökande är gift med person som fortfarande är bosatt utomlands. Båda makarnas ekonomiska situation ska därför utredas vid ansökan om ekonomiskt bistånd. Om nödvändiga handlingar inte lämnas kan avslag ges på ansökan om försörjningsstöd. För att undvika att nödsituation uppstår kan ekonomiskt bistånd enligt reducerad norm beviljas.

Om det är uppenbart att den ena parten inte kan bidra till den andres försörjning t ex vistas i flyktingläger så kan ansökan bifallas.

Glasögon

Bistånd till skäligen kostnader för glasögon samt synundersökning beviljas om behovet styrks av en legitimerad optiker (eller läkare). Detsamma gäller om den enskilde efter olycksfall behöver nya glasögon. Ersättning kan utgå till kostnader för specialglas, färgning eller annat om det föreligger medicinska skäl. Skäligen kostnader för kontaktlinser och progressiva glasögon beviljas om de är det enda alternativet och behovet styrks av läkare. [Den enskilde har rätt att själv välja optiker.](#)

Socialtjänsten ska beakta att barn och ungdomar får behovet av glasögon tillgodosett. Barn upp till 19 år kan en gång per år få ett bidrag av Landstinget i Uppsala län till inköp av glasögon. Vissa optiker erbjuder gratis glasögon till barn i vissa åldersgrupper. I sådana fall kan bistånd till synundersökning utgå.

[Den enskilde har rätt att själv välja optiker, men kostnad beviljas maximalt med det belopp som gäller enligt upphandlingsavtal. Avtalsperioden gäller 2014-10-10 – 2018-09-30.](#)

[Länk till ramavtal kommers avtalsbank](#)

Handlingsplan/Genomförandeplan Förändringsplan

För personer som bedöms få behov av ekonomiskt bistånd längre tid än sex månader ska en individuell handlingsplan upprättas i samråd med den enskilde. Syftet med planen är att skapa en tydlig struktur för genomförandet och uppföljningen av en beslutad insats. Genom planen tydliggörs både för den enskilde och för socialtjänsten vad som ska göras, vem som ska göra vad, när och hur. Planen ska innehålla en beskrivning av den enskildes sociala förhållanden, erfarenheter och resurser samt behov. Planen ska beskriva mål (d.v.s. vad den enskilde vill uppnå ifråga om förändring), medel och planering för att nå målet, syftet med insatsen/insatserna samt på vilket sätt och när uppföljning ska ske.

Hemförsäkring

Bistånd utgår endast till basförsäkring inklusive rättsskydd, om inte särskilda skäl föreligger. I de fall socialtjänsten godtar att den sökande bor kvar i ägd bostad godtas kostnad för kompletterande bostadsrätts- eller villaförsäkring.

Bistånd utgår endast månadsvis. För aktuella schablonbelopp, se beloppsbilagan.

Hemutrustning.

Ekonomiskt bistånd till komplettering eller nyanskaffning av möbler, husgeråd eller annan hemutrustning som behövs för att hemmet ska fungera, kan beviljas till hushåll som bedöms ha behov av ekonomiskt bistånd minst sex månader.

Hänsyn ska tas till allmän standardutveckling i samhället och till vad en låginkomsttagare i normalfallet kan bekosta. Nivån på det bistånd som beviljas ska utgöra varken över- eller understandard, och även den begagnade marknaden bör undersökas.

Utrustning och aktuella belopp – se [beloppsbilagan](#).

Efter en vårdperiod kan personer, som i ett led i rehabiliteringen flyttar till eget boende, ha rätt till ekonomiskt bistånd till hemutrustning om hen saknar bohag sedan tidigare.

I en akut situation efter t ex brand i bostaden, kan ekonomiskt bistånd till hemutrustning beviljas om hemförsäkring saknas.

För den som är flykting ska i första hand behovet av hemutrustning tillgodoses genom statliga lån via CSN.

Barnperspektiv

För barnfamiljer som har långvarigt behov av ekonomiskt bistånd bör barnens situation särskilt beaktas när behovet av förnyelse av hemutrustning bedöms. För umgängesbarn bör kostnad för säng och sängutrustning beviljas.

Hjälpmedel

Ekonomiskt bistånd beviljas efter individuell prövning till kostnad för hjälpmedel, som förskrivits av behörig personal, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Kontakt bör tas med arbetsterapeut om oklarheter finns kring ansvarsfördelning, kostnader etc.

ANSVARSFÖRDELNING

I Uppsala har landstinget och kommunen delat ansvar att tillhandahålla hjälpmedel. Kommunen har riktlinjer för tekniska hjälpmedel. Inom kommunen har arbetsterapeuter och sjukgymnaster inom hemvården rätt att förskriva hjälpmedel.

För mer information - se

www.lul.se och <https://www.uppsala.se/stod-och-omsorg/>

AVGIFTER OCH HÖGKOSTNADSSKYDD FÖR HJÄLPMEDEL

Hjälpmedel för barn och ungdomar är avgiftsfria – utom ortopediska skor, för vilka en egenavgift tas ut.

Hjälpmedel för vuxna (utom ortopediska skor) omfattas av särskilt högkostnadsskydd.

Vissa förbrukningsartiklar, t.ex stomihjälpmedel, förskrivs på sk hjälpmedelskort och omfattas av högkostnadsskyddet för läkemedel.

Personer med vissa diagnoser (t ex diabetes, reumatiska eller neurologiska sjukdomar) kan ha rätt till reducerad avgift för skor, skoinlägg och ortoser (t ex knä- och handledsskydd) efter bedömning **och** remiss från ortoped eller reumatolog.

EKONOMISKT BISTÅND TILL ORTOPEDISKA SKOR, SKOINLÄGG MM

Medicinskt behov av ortopediska skor, skoinlägg, stödstrumpor mm ska styrkas genom intyg av läkare eller sjukgymnast. Den som kan vara berättigad till reducerad avgift ska få sitt behov bedömt av specialtläkare.

Ekonomiskt bistånd beviljas till den del av en skälig kostnad som inte ersätts på annat sätt, exempelvis från Försäkringskassan.

Hemmaboende barns och skolungdomars inkomster och tillgångar

Se Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten.

Hushållsgemenskap men ej sambor

Hushållsgemenskap innebär att fler personer – utan att leva under äktenskapsliknande förhållanden – stadigvarande delar bostad på sådant sätt att flerpersonshushållets ekonomiska fördelar kan utnyttjas. Det kan gälla vuxet barn och föräldrar, syskon, vänner eller andra. Riksnormens belopp för gemensamma hushållskostnader blir därför lägre per individ i de fall hushållsgemenskap finns.

Även boendekostnaderna påverkas av om de som delar bostad lever i hushållsgemenskap eller inte - se avsnitt Boende.

Se vidare Socialstyrelsens "Ekonomiskt bistånd" sid 57

Personer som anses ingå i en hushållsgemenskap:

- förälder som bor hos vuxet barn
- vuxet barn som slutat gymnasiet och bor kvar i föräldrahemmet
- andra vuxna som delar bostad och hushållskostnader

Hyresskulder

Hyresskulder och andra boendeskulder bör bedömas utifrån de allvarliga konsekvenser som en avhysning kan medföra, särskilt för barnfamiljer. Socialtjänsten har ett särskilt ansvar för att ta reda på hur detta påverkar barnens livssituation och barn ska alltid tillförsäkras ett tryggt boende – både hos umgängesförälder eller vid växelvis boende, vilket alltid ska beaktas när någon av föräldrarna riskerar att avhysas. Avhysning av barnfamilj bör ske endast i undantagsfall.

Hänsyn bör också tas till familjens möjligheter att i framtiden kunna godkännas som hyresgäst med eget kontrakt.

Id-handling

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnader för att införskaffa en giltig ID-handling, om den enskilde saknar pass eller annan ID-handling, och behöver sådan i kontakt med myndigheter, sjukvården, teckna avtal eller för att sköta post- och bankaffärer m.m. I första hand rekommenderas Skatteverkets id-handling med koppling till e-legitimation.

Jobbstimulans

Se Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten.

Kostnader för juridisk hjälp

Ekonomiskt bistånd kan i vissa fall beviljas till kostnader för rådgivning som föregår ett beslut om rättshjälp, rättshjälpsavgift samt självriskan när rättshjälpskydd ingår i den enskildes hemförsäkring. Detta kan bli aktuellt om det finns särskilt starka sociala skäl, t.ex. familjerättsliga ärenden eller ärenden som rör boendet.

Kurslitteratur

Vid beräkning av rätt till ekonomiskt bistånd för studerande medräknas kostnader för studielitteratur.

För högskolestudier räknas i normalfallet 500 kronor/månad under 10 månader per år. ~~Om den enskilde ansöker om ett högre belopp måste litteraturlista och kvitto redovisas.~~

För studier på lägre nivå ersätts den faktiska kostnaden enligt redovisad litteraturlista och kvitto.

Litteraturlista och kvitto ska kunna uppvisas vid stickprov.

Lexikon

Ekonomiskt bistånd till lexikon kan beviljas enligt billigaste alternativ, som rekommenderats av skolan, till den som läser svenska för invandrare.

Magasinerings

Kostnad för magasinerings av bohag godtas endast i undantagsfall efter ansökan från den enskilde, som själv ansvarar för att beställa tjänsten och ingå avtal med magasineringsfirman.

Beslut om bistånd till magasineringskostnad ska tidsbegränsas. Vid bedömning av rätten till bistånd ska hänsyn tas till bohagets skick och storlek samt om kostnad för magasinerings överstiger kostnad för inköp av nytt motsvarande bohag.

Vid avhysning ansvarar Kronofogdemyndigheten för magasinerings av bohaget under viss tid och debiterar den enskilde kostnaden för detta, liksom för övriga kostnader i samband med avhysningen. Ekonomiskt bistånd beviljas i normalfallet inte till sådan kostnad.

Om den enskilde har behov av sitt magasinerade bohag, kan han eller hon hämta det mot en avgift. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till sådan avgift efter individuell prövning.

Psykologbehandling

Ekonomiskt bistånd till psykologbehandling beviljas i normalfallet inte. Landstinget har huvudansvaret.

Patientens kostnad för behandling som omfattas av högkostnadsskyddet räknas som tilläggsbelopp till normen.

Ekonomiskt bistånd till kostnad för terapi, som inte omfattas av högkostnadsskyddet kan i undantagsfall beviljas om terapi är en del av en arbetsförberedande insats. Beslut fattas av nämndens individutskott, och till utredningen ska bifogas:

- Intyg av läkare med psykiatrikompetens som styrker att behov finns ur psykiatrisk synvinkel och att behovet inte är så akut att behandling prioriteras av landstinget. Av intyget ska framgå vilken terapiform som krävs, förväntad behandlingstid och förväntad effekt av behandlingen.
- utlåtande/behandlingsplan från terapeut som visar planerat antal terapitillfällen per månad, den totala terapitidens längd, terapeutens kompetens och kostnad per terapitillfälle.
- landstingets beslut om avslag på ansökan om landstingsbidrag

Ekonomiskt bistånd beviljas som ett tilläggsbelopp till normen och beslutet ska tidsbegränsas till 6 månader per tillfälle.

Vid omprövning ska alltid nytt intyg från terapeut bifogas. Om den tidsperiod som anges som förväntad terapitid i läkarintyget har överskridits, så ska nytt intyg inhämtas.

Realiserbara tillgångar

Se Socialstyrelsen: Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten.

Riksnorm (4 kap 3§ 1 st 1p socialtjänstlagen)

Se Socialstyrelsen: Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten.

Sammanboende under äktenskapsliknanden förhållanden (sambor)

Vuxna personer som oavsett kön lever under äktenskapsliknande förhållanden likställs i ekonomiskt biståndssammanhang med gifta makar och beräkning av rätten till ekonomiskt bistånd görs på samma sätt som för dessa.

Sjukvårdande behandling

LÄKARVÅRD OCH SJUKGYMNASTIK M.M

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnader för åtgärder som omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och som omfattas av högkostnadsskyddet i avvaktan på rätt till frikort.

Undantag gäller för kostnader gynekologiskt cellprov, som godkänns trots att det inte ingår i högkostnadsskyddet. Mammografiscreening ingår i högkostnadsskyddet sedan 2013-01-01.

Ekonomiskt bistånd kan beviljas till fakturaavgift om den enskilde inte hade möjlighet att betala vid besöket, samt för kostnad för tilläggsavgift vid hembesök.

MEDICIN

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnad för förskrivet läkemedel som ingår i högkostnadsskyddet i avvaktan på rätt till frikort.

Enligt reglerna för högkostnadsskyddet, ska apoteket erbjuda det billigaste alternativet av det förskrivna läkemedlet. Om den enskilde väljer ett dyrare alternativ får hen betala en merkostnad, som inte omfattas av högkostnadsskyddet. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till sådan merkostnad.

Om ett förskrivet läkemedel av medicinska skäl inte får bytas ut, ska läkaren ange det på receptblanketten. Om det förskrivna läkemedlet ingår i högkostnadsskyddet, behöver den enskilde då inte betala någon merkostnad. Om det förskrivna medlet inte ingår i högkostnadsskyddet, får hen betala hela kostnaden själv. Ekonomiskt bistånd beviljas inte till sådan merkostnad.

För mer information – se Tandvårds- och läkemedelsförmånsverkets hemsida, www.tlv.se

Vid kortvarigt biståndsbehov bör den enskilde undersöka möjligheten att dela upp kostnaden över ett kalenderår och betala en månadsavgift.

SJUKHUSVÅRD

Ekonomiskt bistånd beviljas till dygnsavgift efter reducering med normens belopp för livsmedel, [om personen har kompletterande försörjningsstöd](#).

Barnperspektiv

Vid barns sjukhusvistelse, godtas avgift för förälders vistelse på sjukhuset efter individuell prövning utifrån barnets behov. Vid förlossning kan sjukvårdsavgift godtas för partners eller annan anhörigs vistelse på sjukhus efter individuell bedömning.

SJUKRESOR

Ekonomiskt bistånd beviljas till kostnad för egenavgift 100 kronor per enkelresa i avvaktan på rätt till frikort enligt högkostnadsskyddet för egenavgifter.

För den som beviljats ekonomiskt bistånd till kostnad för periodkort och kan resa med allmänna färdmedel får behovet anses vara tillgodosett.

Landstinget kan ersätta vissa kostnader, men inte när de understiger 100 kronor.

För mer information – se landstingets hemsida, www.lul.se – Vård, hälsa och tandvård/Sjukresor

Skulder

ALLMÄNT OM SKULDER

Med skulder avses kostnader som förfallit till betalning

Undantag: kostnad för obetald el- eller hyresfaktura som förfallit till betalning inom den senaste månaden räknas inte som skuld.

Ekonomiskt bistånd till skulder ska prövas restriktivt. Den enskilde bör vid behov erbjudas tid hos budget- och skuldrådgivare vid Konsument Uppsala för att därigenom hjälpas i kontakterna med fordringsägarna eller få sin skuld prövad enligt skuldsaneringslagen.

BESLUTSFATTARE SKULDER

Beslut om bistånd till skulder fattas av AMN:s individutskott. **Undantag** från detta gäller skulder som uppkommit pga. att hushållet haft inkomster som understiger försörjningsstödetets nivåer, det vill säga ligger under skälig levnadsnivå, samt skulder för boende och el och för att avhjälpa eller förhindra nöd, dvs. där det föreligger risk för avhysning eller avstängning av elleveransen. Beslutet är i dessa fall delegerat till socialsekreterare. Se delegationsordning.

PRÖVNING AV RÄTTEN TILL BISTÅND

Prövning enligt 4 kap 1§ SoL

Bistånd till skulder prövas i första hand enligt 4 kap 1 § SoL.

Om utredningen visar att obetald skuld får allvarliga sociala konsekvenser för den enskilde kan ekonomiskt bistånd beviljas om det är enda möjlighet för den enskilde att uppnå skälig levnadsnivå.

I första hand gäller detta skulder för boende eller hushållsel, där utebliven betalning kan medföra avhysning från bostaden eller avstängning av elleveransen.

Bistånd enligt 4 kap 2§ SoL

Nämnden kan bevilja ekonomiskt bistånd till skulder enligt 4 kap 2 § SoL om särskilda skäl finns, dvs utöver vad som följer av 4 kap 1 § SoL.

Vid beslut om bistånd enligt 4 kap 2 § SoL ska ansökan först prövas enligt 4 kap 1 § SoL och beslut om avslag lämnas för att sökande ska kunna överklaga enligt förvaltningslagens bestämmelser.

Ekonomiskt bistånd som beviljas enligt 4 kap 2§ SoL kan utges *med villkor om återbetalning* enligt 9 kap 2 § 2 st SoL.

Beslut enligt 4 kap 2 § SoL kan inte delegeras till tjänsteman utan fattas av nämndens individutskott, eller i akuta/brådskande ärenden av utskottets ordförande

SKULD FÖR BARNOMSORGSavgift

Ekonomiskt bistånd kan beviljas om det är enda möjligheten att få behålla platsen och barnomsorgen är nödvändig för att föräldrarna ska kunna arbeta, delta i arbetsmarknadsåtgärder eller i utbildning.

Sparmedel

Se Socialstyrelsen: Ekonomiskt bistånd Handbok för socialtjänsten

Specialkost

Enligt Konsumentverkets beräkningar är matkostnaderna högre vid vissa sjukdomar som kräver specialkost. Kosttillägg bör därför beviljas för vuxna personer som enligt läkarintyg behöver sådan kost, och om kostnaderna per år uppgår till högst 36% av basbeloppet.

Vilka belopp som gäller för olika typer av specialkost framgår av beloppsbilagan.

Ersättning för merkostnader kan i vissa fall sökas hos Försäkringskassan www.forsakringskassan.se

Spädbarnsutrustning

Ekonomiskt bistånd till spädbarnsutrustning kan utgå med max 15 % av basbeloppet i samband med första barnets födelse. Efter individuell prövning kan ekonomiskt bistånd i vissa fall beviljas till kompletterande utrustning vid senare barns födelse, t ex om det gått lång tid sedan yngsta barnet föddes.

Om det finns äldre barn i familjen som inte är födda i Sverige, kan bistånd utgå i samband med att familjens första barn i Sverige föds.

Biståndet ska täcka kostnader för

* säng med sängkläder och andra tillbehör.

- * skötbädd med tillbehör
  - * bärsele
  - * barnvagn med tillbehör och
  - * utrustning för bad.
- Aktuella belopp – se beloppsbilagan

För den som är flykting ska i första hand behov av spädbarnsutrustning tillgodoses genom statliga lån via CSN (extra hemutrustningslån).

Studentexamen

För att möjliggöra deltagande i studentaktiviteter kan bistånd till studentfirande beviljas gymnasieelever som fyllt 20 år och som inte har rätt till behovsprövat extra tillägg till studiebidraget och **inte** bor med sina föräldrar. Biståndet kan högst beviljas med 1500 kr.

Den som är under 20 år, eller fyller 20 år under sista vårterminen i gymnasieskolan, kan ha rätt till behovsprövat extra tillägg utifrån prövning av ungdomens och föräldrarnas ekonomiska situation, se <http://www.csn.se/komv-folkh-gymn/studiehjalp/hur-mycket-kan-du-fa/extra-bidrag-1.2845>

Studerande

SKOLUNGDOMAR

Föräldrar/vårdnadshavare är försörjningsskyldiga för ungdomar som går i gymnasiet, dock längst tills hen fyller 21 år (7 kap 1§ Föräldrabalken). Ungdomar som går i gymnasieskola eller annan jämförbar utbildning inklusive gymnasiestudier vid kommunal vuxenutbildning räknas med i familjens norm vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd. Detta gäller även för gymnasieelever som studerar på annan ort. Tillämpliga studiestödsformer ska sökas, t ex inackorderingstillägg.

Från det år den unge fyller 20 år kan hen söka studiemedel för gymnasiestudier. Krav ska ställas på att ungdomen söker bidragsdelen.

Observera: om den unge väljer att söka även lånedelen av studiemedlet, räknas hen som självförsörjande och ska inte medräknas i familjens norm.

VUXNA

Grundregeln är att man som vuxenstuderande söker de studiesociala stödformer som finns. Klarar den studerande inte sin försörjning, och har reella möjligheter att utan studier få ett arbete som medför stadigvarande försörjning, är det rimligt att kräva att hen avbryter studierna och söker arbete. Det bör dock vara möjligt att avsluta påbörjad kurs –eller termin för att inte –försvåra för den enskilde– att i framtiden återuppta studierna.

Vid bedömning och beräkning av ekonomiskt bistånd för familjer där den ene studerar och den andre är arbetslös ska familjens gemensamma inkomster och kostnader räknas och en eventuell komplettering beviljas för hela hushållet.

Ekonomiskt bistånd under studier kan i undantagsfall beviljas efter individuell prövning om det föreligger:

- Medicinska/sociala skäl
  - den enskilde kan ges möjlighet att under en termin pröva på att studera för att underlätta arbetsrehabilitering. Medicinska skäl ska styrkas med läkarutlåtande
- Arbetsmarknadsskäl
  - krav bör inte ställas på att den enskilde avbryter studier som bedöms vara en förutsättning för framtida försörjning.

Utgifter för obligatorisk studielitteratur räknas som godtagbar kostnad.

GODKÄNDA STUDIER

En individuell studieplan upprättad av studie- och yrkesvägledare måste alltid finnas som underlag för att bevilja studier. Studiemedlets bidragsdel ska alltid sökas (finns ej för sfi). Uppföljning av studieplanen sker terminsvis och omprövning av rätten till bistånd för studierna görs årligen, eller i de fall studieplanen inte fullföljs av olika skäl.

- Sfi Svenska för invandrare till och med nivå D
- Svenska –som andra språk på grundläggande nivå (grundskolenivå) och svenska som andraspråk A och B (gymnasienivå)
- Vuxenutbildning som motsvarar grundskolans låg-, mellan- och högstadienivå
- Gymnasiestudier för ungdomar som saknar gymnasiekompetens och varit omhändertagna enligt Sol eller LVU eller saknar föräldrar
- Gymnasiestudier för ungdomar över 20 år som kommit till Sverige som flyktingar och som därför inte hunnit gå klart gymnasiet inom normal studietid

(Se även www.csn.se)

STUDIEUPPEHÅLL I SAMBAND MED FERIER

För att få försörjningsstöd under studieuppehåll/ferier gäller:

- Den studerande ska vara aktivt arbetssökande, i god tid under terminen sökt feriearbete, ha en fortlöpande kontakt med arbetsförmedlingen och ta anvisat arbete.
- Har den studerande fått feriearbete ska hen i första hand begära förskott på lön. Om det inte är möjligt och lönen utbetalas i slutet av arbetsperioden kan det bli aktuellt att försörjningsstödet beviljas mot återbetalning av intjänad lön.
- Om den studerande inte får arbete ska personen som andra arbetslösa hänvisas till [Navet, Arbetsmarknadsavdelningen](#).
- Bedöms den studerande ha rätt till ekonomiskt bistånd efter terminens slut har hen rätt till detta tidigast fr.o.m. dagen efter terminens slut. Studiemedlet betalas ut i förskott och av studiemedelsbeskedet framgår för vilken period pengarna är avsedda att räcka.
- Vid beräkning av rätten till försörjningsstöd ska studiemedlet inte beräknas räcka under en längre period än vad som framgår av studiemedelsbeskedet. Har den studerande andra inkomster, ex vis av arbete, kan ett eventuellt normöverskott räknas som inkomst vid ansökan.
- I det fall normöverskott föreligger ska en bedömning ske av om akut nödsituation föreligger. Reducerat försörjningsstöd kan beviljas under sådana omständigheter för att undanröja nödsituation.

LEDIGHET FÖR PERSONER SOM DELTAR I SFI-STUDIER

Barn har behov av att kunna få en sammanhängande ledighet i samband med ferier tillsammans med sin/sina föräldrar. För invandrare och flyktingar som deltar i sfi-studier kan studierna numera pågå kontinuerligt även sommartid. Utifrån ett barnperspektiv har dock personer som deltar i sfi-studier rätt att vara frånvarande från sina studier och eventuella andra aktiviteter om följande kriterier är uppfyllda:

Frånvaro under sommarperioden för föräldrar

- Den enskilde, om det är en flykting, har avslutat sin etableringsplan hos Arbetsförmedlingen.
- Den enskilde har barn som är yngre än 13 år.
- Den enskilde har fortsatta behov av att läsa sfi, och studierna beräknas pågå minst 12 månader.
- Den enskilde har långvarigt biståndsmottagande. Med långvarigt menas 10 månader eller mer.
- Ledighet beviljas under fyra veckor för ensamförälder och för familjer med två föräldrar två veckor vardera så barnen kan få fyra veckor ledigt under sommaren.

- Undantag från detta är om den enskilde har erbjudits arbete men pga. ledigheten inte skulle få arbetet.

Därutöver gäller ledighet enligt de regler som tillämpas i arbetslivet för alla sfi-studerande, vilket också innebär att så långt det är möjligt ska den lediga tiden förläggas utanför schemalagd tid för aktiviteter.

Frånvaro/ledighet med full ersättning

- Inskolning av barn i förskola/skola maximalt 10 dagar/per barn.
- Flytt, maximalt en dag.
- Läkbesök, de timmar besöket tar, dock maximalt en dag.
- Sjukdom/dödsfall/begravning som rör make/maka/sambo/partner, barn, syskon, föräldrar, mor- och farföräldrar, svärson, svärdotter, barnbarn samt barn och föräldrar till den sökandes make/maka/sambo/partner, maximalt tre dagar, eller fem dagar om den enskilde måste åka utomlands.
- Utlandsvistelse i syfte att hämta barn som fått uppehållstillstånd på grund av anknytning, maximalt fem dagar.
- Egen angelägenhet av särskild vikt, maximalt tre sammanhängande dagar.

Sjukfrånvaro eller annan giltig frånvaro

- Läkintyg krävs efter fem dagars sjukdom (arbetsdagar).
- Vid upprepade sjukfrånvaro krävs läkarintyg från första dagen.
- Vid vård av barn krävs läkarintyg efter fem arbetsdagar.
- Anhörigvård – läkarintyg krävs.
- Rätt till tio dagars ledighet vid barnafödelse.

Tandvård

ALLMÄNT

Ekonomiskt bistånd beviljas till skäliga kostnader för nödvändig tandvård, vilket också omfattar förebyggande åtgärder mot karies och tandlossning, åtgärder för att den enskilde ska uppnå godtagbar tuggförmåga eller ges möjligheter att fungera socialt.

Avgiften för Frisk tandvård är en godkänd tilläggskostnad.

I bedömningen vägs in om den sökandes behov av ekonomiskt bistånd beräknas vara lång – eller kortvarigt (med kortvarigt avses en period om maximalt tre sammanhängande månader). Förutom rent medicinska aspekter bör också hänsyn tas till de sociala konsekvenser som kan uppstå vid utebliven tandvård.

I vissa fall ska föreslagen behandling granskas av konsulttandläkare innan beslut om bistånd kan fattas – se *nedan*.

AKUT TANDVÅRD

Akut tandvård, d v s behandling som måste utföras omedelbart, beviljas utan att kostnadsförslag inhämtas. Det krävs dock att det är styrkt att behandlingen avsett akut tandvård genom notering på tandvårdsräkning eller på annat sätt.

KOSTNADSFÖRSLAG

Kostnadsförslag ska alltid lämnas när ansökan avser behandling som omfattar annat än akut tandvård. Eventuell avgift för upprättande av kostnadsförslag ersätts i de fall socialtjänsten särskilt har begärt sådant.

Kostnader godtas inte för

- uteblivet besök
- estetisk tandvård
- guld och porslinsarbeten

Kostnader godtas inte utan medicinska skäl för

- implantat och inläggsterapi
- kostnader för fast protetik (kronor och broar) bakom hörntänderna

- kostnad för utbyte av fyllnadsmaterial
- narkos eller annan motsvarande smärtlindring

PRISJÄMFÖRELSE

Tandvårdsförsäkringens regler för högkostnadsskydd grundar sig på den sk referensprislisan, som fastställs av staten. Landstinget i Uppsala följer referensprislisan och folktandvårdens priser ska därför vara *vägledande* för vad som kan anses vara skälig kostnad för sådan tandvårdsbehandling, som omfattar mer än akut tandvård.

KONSULTTANDLÄKARE

Kommunen anlitar i vissa fall konsulttandläkare, vars uppdrag är att granska den föreslagna behandlingen för att, ur ett medicinskt perspektiv, bedöma om den är *nödvändig* och om *billigare alternativ* finns.

Konsulttandläkare ska anlitas om den föreslagna behandlingen omfattar

- implantat
- inläggsterapi
- kron- och broterapi

Konsulttandläkaren kan också anlitas i andra fall, om det bedöms vara nödvändigt för att beslut om bistånd ska kunna fattas.

RÄTT TILL BISTÅND

Vid förväntad egen försörjning inom nära framtid (c:a 3 månader) görs övervägande om den sökande kan vänta med hela eller del av tandvårdsbehandlingen tills hen blir självförsörjande.

BESLUT

Beslut om bistånd till tandvårdskostnad ska tidsbegränsas att gälla för den angivna behandlingsperioden.

Rätten till ekonomiskt bistånd prövas månad för månad. Godkänd tandvårdsbehandling beviljas som tilläggskostnad till norm så länge behandlingen pågår. Ett förbehåll om återkallelse ska därför skrivas in i beslut som avser behandling som sträcker sig över mer än en månad.

BETALNING

I normalfallet ska den enskilde själv betala tandvårdskostnaderna och visa kvitto vid månatlig ansökan om ekonomiskt bistånd. Betalt belopp för godkänd kostnad läggs till normen för aktuell månad.

I de fall handläggaren bedömer att den enskilde saknar möjlighet att själv betala till tandläkaren, kan faktura – som ska vara adresserad till den enskilde – godtas på utförd och godkänd behandling. Eventuell fakturaavgift godtas i dessa fall.

ÖVRIGT OM TANDVÅRD

- **Ungdomar under 20 21 år** har rätt till gratis tandvård, se Försäkringskassans hemsida
- **Personer med sjukdom eller funktionsnedsättning** kan få ett utökat ekonomiskt stöd för tandvård, se landstingets hemsida
- **Kriminalvården** har särskilda föreskrifter och allmänna råd om tandvård för intagna (KVFS 2006:3)
- **Kronofogdemyndigheten** kan bevilja anstånd vid pågående utmätning för att möjliggöra betalning av tandvårdskostnaden

Mer information finns på

www.forsakringskassan.se, www.lul.se, www.kriminalvarden.se och www.kronofogden.se

Telefon

Ekonomiskt bistånd till installation av fast telefoni kan beviljas om det finns sociala, medicinska eller psykiatriska skäl till telefoninnehav, t ex för trygghetslarm eller för att upprätthålla kontakter med andra.

Alternativ till fast telefoni är mobilt telefoni och bedömning bör göras om detta är ett mer fördelaktigt och lämpligt alternativ, t ex i de fall den enskilde har skulder som förhindrar att fast abonnemang kan tecknas.

Om leverantören kräver depositionsavgift för att den enskilde ska få teckna abonnemang, bör bistånd beviljas

även till denna kostnad, om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt

Underårig som blir förälder

En underårig som blir förälder är underhållsskyldig för sitt barn. Om barnet har behov, som inte täcks av barnbidrag och underhållsbidrag/underhållsstöd, kan den underårige ansöka om ekonomiskt bistånd för dessa kostnader.

Den underåriges föräldrar har kvar underhållsskyldigheten för sitt eget barn tills hen fyller 18 år. Om barnet går i skolan efter denna tidpunkt, kvarstår underhållsskyldigheten så länge skolgången pågår, dock längst tills den unge fyller 21 år.

Om den underåriges föräldrar inte kan försörja sitt barn, kan de ansöka om ekonomiskt bistånd med det egna barnet inräknat i hushållet. Barnbarnet inräknas inte i deras hushåll, eftersom de inte är underhållsskyldiga för detta/denne.

Ungdom som ingår äktenskap

Vid äktenskap övertar maken/makan den primära underhållsskyldigheten för den som fortfarande går i skolan och är under 21 år. Om maken/makan inte kan fullgöra underhållsskyldigheten är den unges föräldrar i stället (sekundärt) underhållsskyldiga för sitt barn så länge skolgången pågår.

Umgänge

Barn och ungdomar ska i ekonomiskt biståndssammanhang inte missgynnas av att föräldrarna inte lever tillsammans. Barnet har alltså rätt till samma belopp oavsett vilken förälder det vistas hos.

Vid tillämpning av riksnormen räknas barn alltid som hushållsmedlem, och kostnaden för den unge beräknas utifrån det antal dagar barnet vistas hos respektive förälder. Avtal om umgänge ska kunna uppvisas vid ansökan om ekonomiskt bistånd stickprov-

Barnperspektiv

Med hänsyn till barnperspektivet kan vissa kostnader för umgängesfamiljer beviljas med högre belopp än riksnormens budgetposter, om det är nödvändigt för att en förälder ska kunna upprätthålla kontakt och/eller umgänge med sitt barn.

Ersättning för telefonkostnader kan beviljas med högre belopp än vad som ingår i riksnormen budgetpost både för umgängesförälder och boförälder efter individuell prövning.

VID TRADITIONELLT UMGÄNGE

Ekonomiskt bistånd beviljas till faktiskt umgänge enligt fastställt avtal om rätt till umgänge. Ersättning utgår till umgängesföräldern med dagsbelopp motsvarande riksnormens budgetposter för livsmedel, hälsa/hygien och förbrukningsvaror för aktuell åldersgrupp. Ersättning till lek och fritid utgår med månadsbeloppet om faktiskt umgänge sker minst 6 dagar per månad, i annat fall med dagsbeloppet.

Om *boföräldern* erhåller ekonomiskt bistånd, görs avdrag motsvarande budgetposterna för livsmedel, hälsa/hygien och förbrukningsartiklar om barnet under minst 14 dagar sammanhängande vistas hos umgängesföräldern.

VID VÄXELVIS BOENDE

Vid växelvis boende beviljas ekonomiskt bistånd för aktuellt antal dagar enligt riksnormens dagsbelopp för aktuell åldersgrupp.

För *umgängesföräldern* reduceras beloppet med budgetposten för kläder, medan *boföräldern* erhåller hela månadsbeloppet för kläder, och också hela barnomsorgsavgiften i förekommande fall.

UMGÄNGESRESOR

Huvudansvaret för resekostnader i samband med umgänge åvilar umgängesföräldern. Vid längre avstånd (minst 10 mil enkel väg eller vid resor utomlands), har dock boföräldern ansvar att bidra utifrån sin ekonomi, men om hen inte kan betala, får umgängesföräldern stå för hela kostnaden.

Bistånd till umgängesresor kan beviljas utöver riksnormens dagsbelopp vid umgänge. Ersättning ges för resa med billigaste färdmedel utifrån vad som är rimligt med hänsyn till avstånd och barnets ålder. Kostnad för umgängesresa utanför Sverige eller övriga Norden kan beviljas efter särskild prövning. Beslut om bifall till kostnad för resa utanför Norden ska prövas av nämndens individutskott.

Underhållsstöd

För ensamstående föräldrar som har underhållsstöd räknas 1273 kr av 1573 kr som inkomst, d.v.s. 300 kr räknas ej med som inkomst. Om man får ett halvt underhållsstöd, t ex ensamstående föräldrar som har växelvis boende, räknas 636 kr som inkomst, d.v.s. 150 kr räknas ej med som inkomst. Detta för att ensamstående föräldrar ska få del av den höjning av underhållsstödet som genomfördes under hösten 2015 utifrån att ensamstående föräldrar ofta har en sämre ekonomi än föräldrar som lever tillsammans.

Uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Utländsk medborgare som söker ekonomiskt bistånd ska alltid kunna uppvisa gällande beslut om uppehålls- och arbetstillstånd. Utländska medborgare med uppehållstillstånd för besök är inte berättigade till försörjningsstöd, utan ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet.

Studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i undantagsfall, i en akut nödsituation. Uppehållstillståndet har beviljats under förutsättningen att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, t.ex. turister, affärsresande och säsongsarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip föreligger endast rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

Man kan hänvisa till Migrationsverkets ansvar och LMA om en person har utvisningsbeslut men utvisningen inte kan verkställas (dock ej på grund av att personen lever gömd, utan t.ex. att det inte finns giltig resehandling eller att hemlandet inte tar emot).

Efter tre månaders vistelse i Sverige inträder kravet på uppehållstillstånd. Ansöker personen inte om uppehållstillstånd kan det möjligen bli aktuellt med bistånd i avvaktan på avvisning eller utvisning.

Uteätartillägg.

Bistånd kan beviljas med maximalt 18% av basbeloppet per år om den enskilde saknar möjlighet att laga mat i sin bostad.

Utlandsvistelse

Personer som får regelbundet ekonomiskt bistånd har rätt att få fortsatt bistånd under utlandsvistelse en månad per år, under förutsättning att vistelsen i övrigt inte påverkar utbildningsperioder, arbete eller möjligheten att aktivt söka arbete. Utlandsvistelse en månad per år behöver inte vara under en sammanhängande tidsperiod.

Våldsutsatta

I Uppsala kommun finns Resurscentrum för våld i nära relationer, Nexus. Resurscentret står på tre ben, rådgivning och mottagning, samråd mellan parter och skyddat boende till den som är våldsutsatt.

För mer information om Socialtjänst Försörjningsstöds arbetsordning och rutiner gällande personer som utsätts för våld i nära relationer se *Våld i nära relation – Handbok för försörjningsstöd och bostadssamordningen*.

Arbetet med våldsutsatta regleras av socialtjänstlagen, Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter och Uppsala kommuns program för individ- och familjeomsorg.

Våldsutsatta och deras barn ska erbjudas stöd och hjälp från socialtjänsten utifrån behovet. Vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd får inte parets ekonomi avgöra om behövliga biståndsinsatser ska beviljas eller inte. En ekonomisk prövning ska ske som klargör om hen själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose hens ekonomiska behov, och om dessa är tillgängliga. Att hänvisa till den andra partens försörjningsplikt är olämpligt i det akuta skedet. Enligt socialstyrelsens föreskrifter bör socialtjänsten beräkna kostnaderna enligt riksnormen till en högre nivå om en individ till följd av våldsutsatthet tillfälligt drabbas av högre kostnader.

Vägran eller nedsättning av ekonomiskt bistånd

Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer att delta i praktik eller kompetenshöjande verksamhet kan fortsatt ekonomiskt bistånd vägras (helt avslås) eller nedsättas (reduceras) med stöd av 4 kap 5 § SoL. Innan beslut fattas ska den enskildes behov och förmåga att medverka noggrant utredas.

Beslut att vägra eller reducera det ekonomiska biståndet kan också fattas enligt 4 kap 1 § SoL.

Vid enstaka ogiltig frånvaro reduceras det ekonomiska biståndet med ett dagsbelopp per utebliven dag. Dagsbeloppet beräknas till 1/30-del av hushållets gemensamma månadsnorm utom eventuella tilläggsbelopp för livsföring i övrigt.

Överskjutande skatt

Överskjutande skatt räknas som en inkomst för den enskilde i det fall beloppet inte disponeras av kronofogdemyndigheten. Den enskilde ska begära att få behålla sk förbehållsbelopp.